

Halvårsrapport 2017

Storebrand Livsforsikring AS (urevidert)

Innhold

RESULTATUTVIKLING VIRKSOMHETSOMRÅDER

Storebrand Livsforsikring Konsern	3
Sparing	5
Forsikring	6
Garantert pensjon	7
Øvrig	9
Balanse, soliditet og kapitalforhold	10
Fremtidsutsikter	12

REGNSKAP/NOTER

Totalresultat Storebrand Livsforsikring Konsern.	14
Balanse Storebrand Livsforsikring Konsern	16
Oppstilling over endring i egenkapitalen Storebrand Livsforsikring Konsern	18
Kontantstrømoppstilling	19
Totalresultat Storebrand Livsforsikring AS	20
Balanse Storebrand Livsforsikring AS	22
Oppstilling over endring i egenkapitalen Storebrand Livsforsikring AS	24
Noter	25
Erklæring fra styrets medlemmer og administrerende direktør.	35

Viktig opplysning

Dette dokumentet kan inneholde uttalelser om fremtidige forhold. Forhold av denne art er forbundet med en rekke risiko- og usikkerhetsmomenter ettersom de relaterer seg til fremtidige hendelser og omstendigheter, som kan være utenfor Storebrand-konsernets kontroll. På bakgrunn av dette kan Storebrand-konsernets fremtidige finansielle posisjon, prestasjoner og resultater i vesentlig grad avvike fra de planer, mål og forventninger angitt i slike uttalelser om fremtidige forhold. Viktige faktorer som kan forårsake et slikt avvik for Storebrand-konsernet omfatter, men er ikke begrenset til: (i) makroøkonomisk utvikling, (ii) endring i konkurranseklima, (iii) endring i regulatoriske rammebetingelser og andre statlige reguleringer og (iv) markeds-relatert risiko som endringer i aksjemarkeder, renter, valutakurser og utviklingen i finansielle markeder generelt. Storebrand-konsernet tar ikke ansvar for å oppdatere noen av uttalelsene om fremtidige forhold i dette dokumentet eller uttalelser om fremtidige forhold som foretas i enhver annen form. Dokumentet inneholder alternative resultatmål (APM) som definert av European Securities and Market Authority (ESMA). På Storebrand.com/ir ligger det en oversikt over APM brukt i finansiell rapportering.

Storebrand Livsforsikring konsern

Storebrand Livsforsikring AS er et heleiet datterselskap av det børsnoterte selskapet Storebrand ASA. For informasjon om Storebrandkonsernets resultat per 30.06.2017 vises det til Storebrand konserns delårsrapport.

RESULTAT STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

(NOK mill.)	2017			2016		1.1 - 30.6	Hele året	
	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	2017	2016	2016
Fee og administrasjonsinntekter	776	743	754	775	728	1 518	1 509	3 038
Forsikringsresultat	224	191	192	197	153	415	300	689
Administrasjonskostnader	-590	-604	-618	-623	-537	-1 194	-1 171	-2 412
Driftsresultat	411	329	328	348	344	740	639	1 315
Finans poster og risikoresultat liv og pensjon	297	191	388	166	223	488	226	779
Resultat før amortisering	707	521	716	514	567	1 228	865	2 093

Resultat før amortisering ble NOK 707 mill. (567 mill.) i 2. kvartal 2017 og NOK 1 228 mill. (865 mill.) hittil i år. Tall i parentes viser utviklingen i tilsvarende periode året før. Fee og administrasjonsinntektene er i 2. kvartal økt med 6,6 % sammenlignet med tilsvarende periode i 2016. Justert for valuta er økningen på 9,4 %. Hittil i år er administrasjonsinntektene økt med 0,6% sammenlignet med tilsvarende periode i 2016. Det er inntektsreduksjonen innen de garanterte pensjonsprodukter kombinert med vekst i ikke-garantert sparing som preger utviklingen. Premiene for ikke-garantert sparing er NOK 3,6 mrd. i 2. kvartal og NOK 7,4 mrd. hittil i år, en økning på 3,1% og 1,8 % fra samme periode i fjor.

Administrasjonskostnadene var i kvartalet NOK 590 mill. (537 mill.) og NOK 1 194 mill. (1 171 mill.) hittil i år. Kostnadene var i 2. kvartal 2016 positivt påvirket av engangseffekt knyttet til Storebrands egen pensjonsordning. Kostnadseffektivisering er oppnådd gjennom bemanningsreduksjoner, økt outsourcing og automatisering. Volumveksten innenfor segmentene Sparing og Forsikring fører til at en større del av kostnader allokeres til disse segmentene. Kostnadene i segmentet Garantert pensjon er tilsvarende redusert.

RESULTAT STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN – PER SEGMENT

(NOK mill.)	2017			2016		1.1 - 30.6	Hele året	
	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	2017	2016	2016
Sparing	152	115	120	100	87	267	199	418
Forsikring	149	126	121	140	97	275	168	429
Garantert pensjon	290	201	492	126	237	491	252	870
Øvrig	117	78	-17	148	146	194	246	377
Resultat før amortisering	707	521	716	514	567	1 228	865	2 093

Segmentet Sparing fikk et resultat i 2. kvartal på NOK 152 mill. (87 mill.) og NOK 267 mill. (199 mill.) hittil i år. Resultatforbedringen skyldes vekst i midler i forvaltning i pensjonsprodukter.

Segmentet Forsikring leverte et resultat i kvartalet på NOK 149 mill. (97 mill.) og NOK 275 mill. (168 mill.) hittil i år. Det samlede risikoresultatet gir en combined ratio på 85 % (91%) i 2. kvartal og 87 % (93 %) hittil i år.

Segmentet Garantert pensjon oppnådde et resultat før amortisering på NOK 290 mill. (237 mill.) i 2. kvartal og NOK 491 mill. (252 mill.) hittil i år. Fee- og administrasjoninntektene er redusert med 8 % sammenlignet med samme kvartal i fjor. Produktene innenfor Garantert pensjon er i langsiktig avgang og det forventes redusert inntjening fra området. Resultatet for området er forbedret som følge av bedre finansresultater.

I segmentet Øvrig inngår avkastningen i selskapsporteføljene som påvirkes av utviklingen i rentemarkedet.

KAPITALFORHOLD OG SKATT

Solvens II-regelverket ble innført 1. januar 2016. Målsettingen til Storebrand konsernet er en solvensmargin etter det nye regelverket på minimum 150 % inkludert bruk av overgangsregler. Solvensmarginen for Storebrand konsern ble 163 % ved utgangen av 2. kvartal 2017 inklusiv overgangsregel. Uten overgangsregler er solvensmarginen 152 %. Storebrand benytter standardmodell for beregning av Solvens II. I kvartalet har solvensmarginen uten overgangsregler styrket seg som følge av gode investeringsresultater, økte renter og tilbakeholdt overskudd.

Storebrand Livsforsikring AS har en solvensmargin etter overgangsregler på 214 % per 2. kvartal 2017 (uten overgangsregler er solvensmarginen beregnet til 200 %). Storebrand Livsforsikring Konsern har ikke krav om å rapportere solvensmargin, kravet på konsolidert nivå gjelder Storebrand konsern.

Skattekostnaden i 2. kvartal og hittil i år er estimert basert på en forventet effektiv skattesats for året 2017. Den effektive skattesatsen påvirkes av at konsernet driver virksomhet i land med ulik skattesats fra Norge, og varierer fra kvartal til kvartal avhengig av de enkelte juridiske enhetenes bidrag til konsernresultatet. Den effektive skattesatsen er beregnet til å ligge mellom 18-22 % for året.

OPPRESERVERING FOR ØKT FORVENTET LEVEALDER

I 4. kvartal 2015 besluttet Storebrand å belaste det gjenværende estimerte direkte resultatbidraget til økt forventet levealder. Den resterende reservestyrkingen ventes dekket av avkastnings- og risikooverskudd og bortfall av overskuddsdeling. Kundeavkastningen har vært god i 2. kvartal og hittil i år. Opppreservering for økt levealder forventes avsluttet i 2017.

MARKED OG SALGSUTVIKLING

Midler til forvaltning i Unit Linked i Norge har økt med NOK 13,2 mrd. (23 %) fra 2. kvartal 2016. Veksten er drevet av premieinnbetalinger på eksisterende kontrakter, avkastning og konvertering fra ytelsesordninger.

I Norge er Storebrand markedsleder innenfor Unit Linked med 32 % markedsandel av brutto forfalt premie.

I SPP har kundenes midler økt med SEK 2,2 mrd (3 %) i 2. kvartal og SEK 13 mrd (18 %) siste år. SPP har en markedsandel på 11 % i det svenske markedet.

Sparing

Økt volum gir økte inntekter

Sparing består av produkter som omfatter sparing til pensjon, uten eksplisitte rentegarantier. I området inngår innskuddspensjon og tilsvarende fondsbaserte produkter i Norge og Sverige.

SPARING

(NOK mill.)	2017			2016		1.1 - 30.6	Hele året	
	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	2017	2016	2016
Fee og administrasjonsinntekter	385	369	353	347	323	754	678	1 378
Administrasjonskostnader	-243	-253	-232	-248	-244	-497	-486	-966
Driftsresultat	141	116	121	99	79	257	192	412
Finans poster og risikoresultat liv og pensjon	10	-1	-1		9	9	7	6
- Risikoresultat liv og pensjon	10	-1	-1		8	9	6	6
Resultat før amortisering	152	115	120	100	87	267	199	418

RESULTAT

Sparing oppnådde et resultat på NOK 152 mill. (87 mill.) i 2. kvartal og NOK 267 mill. (199 mill.) hittil i år. Fee- og administrasjonsinntektene øker 19 % i kvartalet og 11 % hittil i år. Inntektsveksten drives av god avkastning, kundenes konvertering fra ytelses- til innskuddsbaserte pensjonsordninger, nysalg og økte sparesatser. For de norske Unit Linked-produktene bidrar økt konkurranse til marginpress, mens det i den svenske virksomheten er et relativt stabilt marginbilde.

Driftskostnadene i segmentet er drevet av økt aktivitet innenfor salg og marked. Dette gir høyere allokerte kostnader for området og lavere allokerte kostnader til garantert pensjon. Kostnadene var i 2. kvartal 2016 positivt påvirket av engangseffekt knyttet til Storebrands egen pensjonsordning.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

Premiene for ikke-garantert tjenestepensjon er NOK 3,6 mrd. i 2. kvartal, en økning på 3 % fra samme periode i fjor. Samlede reserver innenfor Unit Linked har steget med 18 % siste år og utgjør NOK 151 mrd. ved utgangen av kvartalet. Midler til forvaltning i Unit Linked i Norge har økt med NOK 13,2 mrd. (23 %) fra 2. kvartal 2016. Veksten er drevet av premieinnbetalinger på eksisterende kontrakter, avkastning og konvertering fra ytelsesordninger. I Norge er Storebrand markedsleder innenfor Unit Linked med 32 % markedsandel av brutto forfalt premie (ved utgangen av 1.kvartal).

I det svenske markedet er SPP sjettede største aktør innenfor segmentet øvrig tjenestepensjon, med en markedsandel på 9 % målt etter premieinntekter fra Unit Linked. Kundenenes midler har økt med SEK 2,2 mrd (3 %) i 2. kvartal og SEK 13 mrd (18 %) siste år.

NØKKELTALL SPARING

(NOK mill.)	2017			2016	
	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal
Unit Linked-reserver	151 425	147 311	139 822	131 571	127 876
Unit Linked-premier	3 649	3 716	3 466	3 444	3 541

Forsikring

God underliggende risikoutvikling og redusert vekst som følge av nytt utføreprodukt

I Forsikring inngår personrisikoprodukter til det norske og svenske privatmarkedet og personalforsikring og pensjonsrelaterte forsikringer i det norske og svenske bedriftsmarkedet.

FORSIKRING

(NOK mill.)	2017			2016		1.1 - 30.6	Hele året	
	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	2017	2016	2016
Forsikringsresultat	224	191	192	197	153	415	300	689
- Premier for egen regning	705	673	689	690	693	1 378	1 381	2 759
- Erstatninger for egen regning	-480	-482	-496	-493	-540	-963	-1 080	-2 070
Administrasjonskostnader	-119	-117	-114	-107	-90	-236	-197	-418
Driftsresultat	106	74	78	90	63	179	103	271
Finans poster og risikoresultat liv og pensjon	43	53	43	50	34	96	65	158
- Finansresultat	43	53	43	50	34	96	65	158
Resultat før amortisering	149	126	121	140	97	275	168	429

RESULTAT

Forsikring har i 2. kvartal et resultat før amortisering på NOK 149 mill. (97 mill.) og NOK 275 mill. (168 mill.) hittil i år. I 2. kvartal ble Combined ratio 85% (91%) og 87% (93%) hittil i år.

Det samlede risikoresultatet gir en skadeprosent på 68% (78%) i 2. kvartal og 70% (78%) hittil i år. Gruppeliv inklusiv personalforsikringer leverer et resultat som er preget av reseveoppløsning i kvartalet. Risikoresultatet i kollektiv uførepensjon er forbedret sammenlignet med året før.

Kostnadsprosenten endte på 17% (13%) i 2. kvartal og 17% (14%) hittil i år. I tråd med plan har økte vekstambisjoner ført til høyere allokerte kostnader for forsikringsområdet.

Investeringsporteføljen til Forsikring utgjør NOK 6,3 mrd., som i hovedsak er plassert i rentepapirer med kort og mellomlang durasjon. Midlene har hatt god avkastning.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

Premieinntektene for egen regning var NOK 705 mill. (693 mill.) i 2. kvartal og NOK 1 378 mill. (1 381 mill.) hittil i år.

For risikodekningene tilknyttet innskuddspensjon i Norge er veksten drevet av konvertering fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjon. Det nye regelverket for uførepensjon, som trådte i kraft 1.1.2016, har medført redusert premievolum.

FORSIKRINGSPREMIER (ÅRLIG)

(NOK mill.)	2017			2016	
	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal
Person liv *	637	635	632	629	626
Gruppeliv **	880	874	896	908	890
Pensjonsrelatert uføreforsikring ***	1 176	1 184	1 266	1 268	1 253
Bestandspremie	2 694	2 692	2 793	2 805	2 769

* Individuell livs- og ulykkesforsikring ** Gruppe ulykkes-, yrkesskadeforsikring *** ITP risikopremie Norge og uførerisiko Sverige

NØKKELTALL

(NOK mill.)	2017			2016	
	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal
Skadeprosent	68 %	72 %	72 %	71 %	78 %
Kostnadsprosent	17 %	17 %	17 %	15 %	13 %
Combined ratio	85 %	89 %	89 %	87 %	91 %

Garantert pensjon

Inntektsreduksjon i tråd med strategi og bestandsutvikling. Høyt overskuddsdelingsresultat i kvartalet.

Garantert pensjon består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse på sparemidlene. I området inngår ytelsespensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital – og pensjonsforsikring.

GARANTERT PENSJON

(NOK mill.)	2017			2016		1.1 - 30.6		Hele året
	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	2017	2016	2016
Fee og administrasjonsinntekter	369	358	376	403	383	727	787	1 566
Administrasjonskostnader	-216	-221	-260	-257	-192	-437	-464	-981
Driftsresultat	153	137	116	146	191	290	323	585
Finans poster og risikoresultat liv og pensjon	137	64	376	-20	46	201	-71	284
- Risikoresultat liv og pensjon	6	34	-13	-18	-10	40	-6	-37
- Netto overskuddsdeling	131	30	389	-2	57	161	-65	322
Resultat før amortisering	290	201	492	126	237	491	252	870

RESULTAT

Garantert Pensjon oppnådde et resultat før amortisering og oppreservering langt liv på NOK 290 mill. (237 mill.) i 2. kvartal og NOK 491 mill. hittil i år (252 mill.).

Fee- og administrasjonsinntektene utvikler seg i tråd med at en stor del av bestanden er moden og i langsiktig avgang. Inntektene var NOK 369 mill. (383 mill.) i 2. kvartal og NOK 727 mill. hittil i år (787 mill.). Dette tilsvarer en reduksjon i 2017 på 8 % sammenlignet med samme kvartal i fjor.

Driftskostnadene reduseres som følge av at området er i langsiktig avvikling og utgjør NOK 216 mill. (192 mill.) i 2. kvartal og NOK 437 mill. hittil i år (464 mill.). Kostnadene var i 2. kvartal 2016 positivt påvirket av engangseffekt knyttet til Storebrands egen pensjonsordning.

Risikoresultatet utgjorde NOK 6 mill. (minus 10 mill.) i 2. kvartal og NOK 40 mill. hittil i år (minus 6 mill.). Risikoresultat er generert i den svenske virksomheten og er drevet av positiv dødelighetsutvikling sammenlignet med tariff. Risikoresultatet i den norske virksomheten er begrenset som følge av reservestyrking med bakgrunn i innføring av ny kollektiv uførepensjon og den generelle uføreutviklingen i bestanden.

Resultat fra overskuddsdeling og utlånstap består av overskuddsdelings- og finansielle effekter. Resultatet ble NOK 131 mill. (57 mill.) i 2. kvartal og NOK 161 mill. hittil i år (minus 65 mill.). Resultatet er i hovedsak generert i den svenske virksomheten og er i kvartalet drevet av god utvikling i aksje-, eiendoms- og kredittporteføljene. I den norske virksomheten prioriteres buffer- og reservebygging fremfor overskuddsdeling mellom kunder og eiere, men det er i kvartalet NOK 12 mill. inntektsført overskuddsdelingsresultat i individualbestanden.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

De fleste produktene er lukket for nysalg og kundenes valg av overgang fra garanterte til ikke-garanterte produkter er i tråd med konsernets strategi. Kundereserver for garantert pensjon utgjorde pr. 2. kvartal NOK 261 mrd. som er en reduksjon på om lag 5 mrd. siden 2. kvartal 2016. Samlede premieinntekter for garantert pensjon (eksklusiv flytting) var NOK 1,3 mrd. (1,3 mrd.) i 2. kvartal og NOK 3,2 mrd. hittil i år (4,0 mrd.). Dette tilsvarer en reduksjon på på 20 % hittil i år.

I den norske virksomheten er fripoliser den eneste garanterte porteføljen i vekst og utgjør pr. 2. kvartal NOK 126 mrd., en økning på NOK 11 mrd.

siden årsskiftet, som tilsvarer 9 %. Fra og med 2014 ble kundene tilbudt å konvertere fra tradisjonelle fripoliser til fripoliser med investeringsvalg. Fripoliser med investeringsvalg, som inngår i segmentet Sparing, utgjør pr. 2. kvartal NOK 6,1 mrd. Reservene for ytelsespensjon i Norge utgjør NOK 37 mrd. ved utgangen av 2. kvartal, en nedgang på NOK 9 mrd. siden årsskiftet.

Garanterte porteføljer i den svenske virksomheten utgjør NOK 83 mrd. pr. 2. kvartal som er på nivå med årsskiftet.

NØKKELTALL GARANTERT PENSJON

(NOK mill.)	2017			2016	
	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal
Garanterte reserver	260 459	261 148	258 723	261 547	265 300
Garanterte reserver i % of totale reserver	63,2 %	63,9 %	64,9 %	66,5 %	67,5 %
Overføring av garanterte reserver	199	541	245	239	621
Bufferkapital i % av kundefond Storebrand	5,3 %	5,4 %	5,7 %	5,6 %	6,3 %
Bufferkapital i % av kundefond SPP	8,9 %	6,7 %	6,7 %	6,7 %	6,3 %

Øvrig

Under kategorien Øvrig rapporteres resultatet i selskapsporteføljene og mindre datterselskap i Storebrand Livsforsikring og SPP. I tillegg inngår blant annet resultatet knyttet til virksomheten BenCo.

ØVRIG

(NOK mill.)	2017			2016		1.1 - 30.6	Hele året	
	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	2017	2016	2016
Fee og administrasjoninntekter	22	16	25	25	22	37	44	94
Administrasjonskostnader	-12	-13	-12	-12	-10	-25	-23	-48
Driftsresultat	10	3	13	13	12	13	21	46
Finans poster og risikoresultat liv og pensjon	106	75	-29	136	134	182	226	331
- Risikoresultat liv og pensjon	-5	2	-11		-4	-2	18	7
- Finansresultat	111	73	-18	141	140	184	210	333
- Netto overskuddsdeling			-1	-6	-2		-2	-9
Resultat før amortisering	117	78	-17	148	146	194	246	377

RESULTAT

Fee- og administrasjoninntektene er knyttet til BenCos virksomhet som er i langsiktig avgang.

Finansresultatet i segment Øvrig inkluderer selskapsporteføljene i SPP og Storebrand Livsforsikring samt netto resultat for datterselskap.

Storebrand Livsforsikring konsern er finansiert gjennom en kombinasjon av egenkapital og ansvarlig lån. Med rentenviået pr. utgangen av 2. kvartal forventes det om lag NOK 100 mill. i rentekostnader pr. kvartal. Selskapsporteføljene i det norske og svenske livselskapet utgjorde NOK

23,3 mrd. ved utgangen av 2. kvartal.

Investeringene er i første rekke i rentebærende papirer i Norge og Sverige med kort løpetid. I kvartalet fikk den norske selskapsporteføljen en avkastning på 0,62 %. Den svenske selskapsporteføljen gav en avkastning på 0,20 %. Finansresultatet er påvirket positivt med NOK 88 mill. fra salget av aksjene i Formuesforvaltning AS.

Balanse, soliditet og kapitalforhold

Kontinuerlig overvåking og aktiv risikostyring er et kjerneområde i Storebrands virksomhet. Risiko og soliditet følges både opp på konsernnivå og i de juridiske selskapene. Regulatoriske krav til soliditet og risikostyring følger i stor grad juridiske enheter. Avsnittet er derfor delt inn i juridiske enheter.

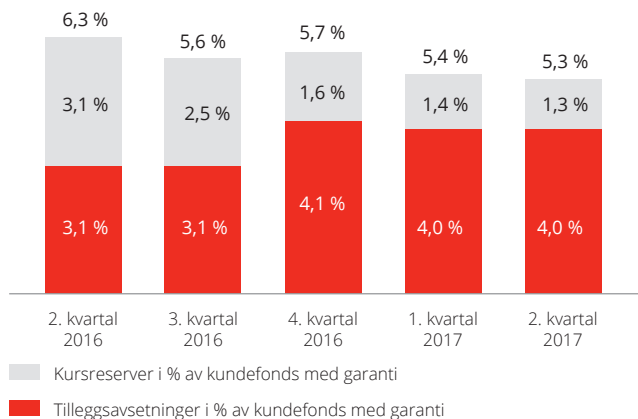
STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Soliditetskapitalen¹⁾ utgjorde NOK 61,6 mrd. ved utgangen av 2. kvartal 2017, en økning på NOK 2,8 mrd. i 2. kvartal og NOK 4,4 mrd. hittil i år. Endringen i kvartalet skyldes positivt resultat, økte kundebuffer i svensk virksomhet og reduksjon av kundebuffer i norsk virksomhet.

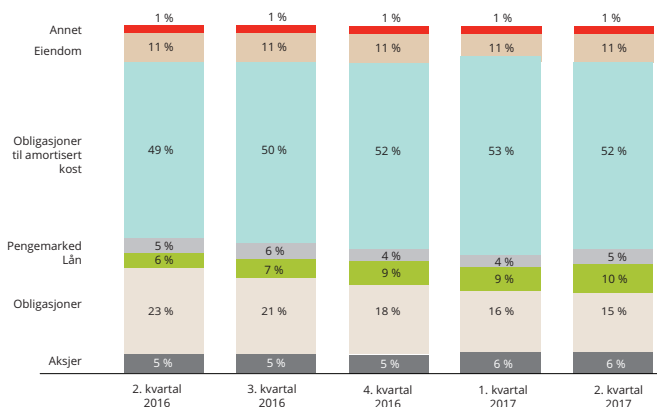
STORBRAND LIVSFORSIKRING AS

Kursreguleringsfondet er i 2. kvartal redusert med NOK 0,2 mrd. og hittil i år med NOK 0,5 mrd. og utgjør NOK 2,2 mrd. ved utgangen av 2. kvartal 2017. Tilleggsavsetningene er i kvartalet og hittil i år tilnærmet uendret og utgjør NOK 6,7 mrd. ved utgangen av 2. kvartal 2017. Oververdi på anleggsobligasjoner og utlån som vurderes til amortisert kost er uendret siden årsskiftet og utgjør NOK 8,8 mrd. per 2. kvartal. Oververdi på obligasjoner og utlån til amortisert kost er ikke innregnet i regnskapet.

KUNDEBUFFERE

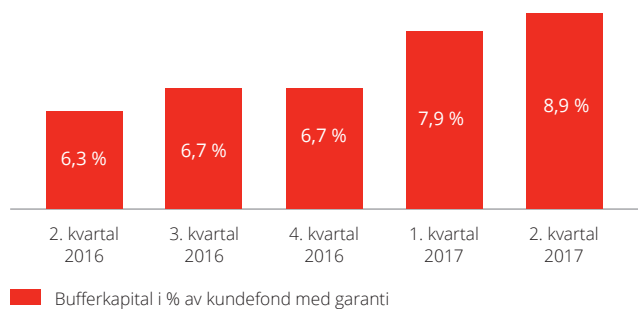
ALLOKERING GARANTERTE KUNDEMIDLER

Kundemidler er økt med NOK 3,4 mrd. i 2. kvartal og NOK 7,4 mrd. hittil i år som følge av positiv avkastning. Kundemidler utgjorde NOK 249 mrd. ved utgangen av 1. halvår 2017. Kundemidler innenfor ikke-garantert Sparing er økt med NOK 3,4 mrd. i 2. kvartal og 6,2 mrd. hittil i år. Garanterte kundemidler er uendret i 2. kvartal og er økt med NOK 1,2 mrd. hittil i år.

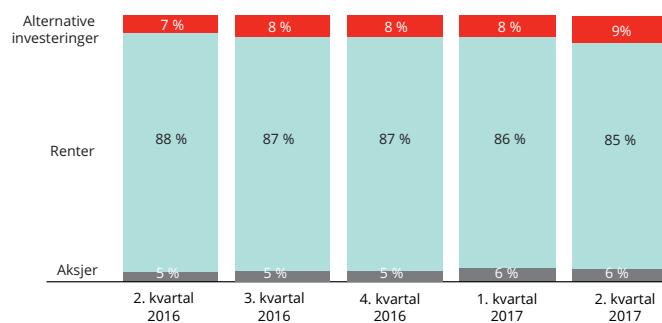
¹⁾ Består av egenkapital, ansvarlig lånekapital, kursreguleringsfond, risikoutjevningfond, kursreserver obligasjoner og utlån til amortisert kost, tilleggsavsetning, villkorad återbäring og opptjent resultat.

SPP
KUNDEBUFFERE

Bufferkapitalen utgjorde SEK 6,8 mrd. (5,4 mrd.) pr. 2. kvartal.

ALLOKERING GARANTERTE KUNDEMIDLER SPP

Totalt forvaltet kapital i SPP er SEK 165,8 mrd. Det tilsvarer en økning på 6,1 % sammenliknet med 2. kvartal 2016. For kundemidler innenfor ikke garantert sparing var forvaltet kapital SEK 83,3 mrd i 2. kvartal som tilsvarer en økning på 8,2 % sammenliknet med 2. kvartal 2016.

Fremtidsutsikter

RESULTATUTVIKLING

Storebrand er markedsleder innenfor salg av pensjonsløsninger til norske bedrifter. Innskuddspensjonsordninger er den dominerende løsningen for pensjonssparing i Norge. Markedet for innskuddspensjon er i vekst og Storebrands reserver innfor Unit Linked økte med 23 % fra 2. kvartal 2016. Storebrand har også en sterk utfordrerrolle innenfor salg av pensjonsløsninger til svenske bedrifter og Unit Linked reserver i SPP har økt med 14 % siste år. Det er forventet god vekst i salg av innskuddspensjon fremover. Det jobbes med å styrke lønnsomheten innenfor dette området.

Fordelsprogram for ansatte i bedrifter som har pensjonsordning i Storebrand er et viktig satsingsområde fremover. For å realisere ambisjonene innenfor personmarkedet må salget økes fremover.

Segmentet Garantert pensjon er i en langsiktig avvikling og samlede reserver for garantert virksomhet synker. Det er imidlertid fortsatt vekst i reservene knyttet til fripoliser som følge av at bedrifter velger å konvertere gamle ytelsesordninger til innskuddsordninger. Fremover forventes veksten i fripoliser å avta og det vil være en flat utvikling i reserver over flere år før reservene begynner å falle. Fripolisebestanden bidrar i begrenset grad til konsernets resultat med dagens rentenivå. Garanterte reserver utgjør en stadig mindre andel av konsernets samlede pensjonsreserver og var ved utgangen av kvartalet på 63 %.

Partnerskapet med Cognizant forventes å gi reduserte kostnader for konsernet de neste årene.

RISIKO

Markedsrisiko er konsernets største risiko. I styrets ORSA prosess er spesielt utviklingen i rentenivå, kredittpåslag, aksje- og eiendomsverdier vurdert til å være de største risikoene som påvirker konsernets solvens. Storebrand har tilpasset seg det lave rentenivået gjennom bygging av bufferkapital. Over tid vil nivået på den årlige rentegarantien reduseres. På lang sikt vil et vedvarende lavt rentenivå være en risiko for at produkter med høye rentegarantier går med underskudd og det er derfor viktig å kunne oppnå en avkastning som overgår rentegarantien i produktene. Storebrand har derfor tilpasset aktivisasiden ved å bygge en robust portefølje med obligasjoner til amortisert kost for å oppnå den garanterte renten. Av forsikringsrisiko er økt forventet levealder og utviklingen i uføre de faktorene som påvirker solvensen mest. Operasjonell risiko følges tett opp og vil også kunne ha en vesentlig effekt på solvensen.

REGULATORISKE FORHOLD

Individuell pensjonssparing

Stortinget vedtok i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2017 en ny ordning for skattefavoredert individuell pensjonssparing (IPS). Det gis fradrag i alminnelig inntekt for sparing på inntil 40 000 kr pr år. Skattereglene er symmetriske, med lik sats for fradrag ved innbetaling og skatt på utbetalinger (alminnelig inntekt, 24 %). I tillegg kommer utsatt skatt på avkastning og fritak for formuesskatt.

Storebrands vurdering er at den nye IPS-ordningen blir en svært attraktiv spareform for langsiktig pensjonssparing. Sammenlignet med tidligere ordning er sparebeløpet økt vesentlig, fra 15 000 kr til 40 000 kr. Viktigste er likevel at den nye ordning vil være skattemessig lønnsom for alle, uavhengig av alder og tidshorisont. Det er bred politisk enighet om den nye ordningen, som skal gjelde fra og med inntektsåret 2017 og trer i kraft 1. november 2017.

Stortinget har også vedtatt å øke sparerammen for selvstendig næringsdrivende sparing til pensjon fra 4 til 6 %. Endringen har trådt i kraft, og gjelder også fra og med inntektsåret 2017.

Egen pensjonskonto

Finansdepartementet skal utrede en konkret modell for egen pensjonskonto. Denne skal så sendes på høring. Departementet følger dermed opp den interdepartementale arbeidsgruppens rapport fra desember 2016, som drøftet ulike løsninger for egen pensjonskonto.

Målsettingen med egen pensjonskonto er å samle opptjening fra nåværende og tidligere arbeidsgivere på en konto. Tidsplanen for departementets utredning er ennå ikke klar.

Fripoliseutredning

Finansdepartementet vil utrede mulige endringer i regelverket for garanterte fripoliser. Utredningens skal gjøres av en arbeidsgruppe med deltakere fra Finansdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Finanstilsynet. Det vil bli etablert en referansegruppe med deltakere fra partene og næringen. Tidsplan og mandat for utredningen er ikke klart ennå.

Eierskapsbegrensning: Forslag om å fjerne 15 prosentsregelen

Finansdepartementet har sendt et forslag på høring om å fjerne eierskapsbegrensningen på 15 prosent i foretak som driver forsikringsfremmed virksomhet. Bakgrunnen for forslaget er innføringen av Solvens II, som ikke tillater nasjonale begrensninger på selskapenes investeringsmuligheter. Det vises også til at regelen har begrenset selskapenes muligheter til å investere i infrastruktur.

Pan European Personal Pension Product (PEPP)

EU-kommisjonen la 29. juni frem forslag om et nytt felleseuropeisk pensjonsprodukt (PEPP). Målsettingen er at standardiserte regler skal gjøre det lettere å for kundene å ta med seg pensjonssparing mellom EU-land, samtidig som konkurransen om pensjonssparing styrkes. Regulering knyttet til sparing, utbetaling og skatt skal likevel avgjøres av medlemslandene. Forslaget skal nå behandles av Europaparlamentet. Det forventes å kunne tre i kraft to år etter at det er vedtatt.

Aksjesparekonto og fondskonto

Aksjesparekonto innføres fra 1. september 2017. Ordningen innebærer at enkeltpersoner kan handle aksjer og aksjefond innenfor rammen av en aksjesparekonto. Gevinster blir først skattepliktige når midler tas ut av aksjesparekontoen. Finansdepartementet har sendt forslag til forskrifter om aksjesparekonto på høring. Det er lagt til grunn en overgangsperiode ut 2017, hvor eksisterende aksjer og aksjefond kan flyttes inn i en aksjesparekonto uten at dette utløser gevinstbeskatning.

KAPITALSTYRING

Solvensgraden for Storebrand Konsern med overgangsregler ved utgangen av andre kvartal var 163 %. Solvensnivået viser at konsernet er robust for virksomhetens risiko. Det er ventet en gradvis forbedring i den underliggende solvensmarginen i årene som kommer. Dette skyldes i hovedsak avslutningen av reservestyrkning for økt levealder, forventet resultatskapning i konsernet og redusert kapitalkrav fra garantert virksomhet. Reservestyrkingen for økt levealder forventes avsluttet i 2017.

Lysaker, 12. juli 2017
Styret i Storebrand Livsforsikring AS

Storebrand Livsforsikring konsern

Totalresultat

(NOK mill.)	2. kvartal		1.1 - 30.6		Året 2016
	2017	2016	2017	2016	
Teknisk regnskap for livsforsikring					
Forfalte premier, brutto	5 491	5 475	12 224	13 091	23 433
Avgitte gjenforsikringspremier	-36	-47	-58	-87	-127
Overføring av premiereserve fra andre forsikringselskaper/pensjonskasser	769	201	1 350	652	1 454
Premieinntekter for egen regning	6 224	5 630	13 517	13 656	24 760
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	38	46	98	83	150
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	1 476	1 590	2 682	3 398	8 337
Netto driftsinntekt fra eiendom	251	205	473	451	897
Verdiendringer på investeringer	330	3 039	1 608	4 879	1 179
Realisert gevinst og tap på investeringer	346	522	1 400	1 781	3 408
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	2 441	5 402	6 261	10 591	13 972
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	5	5	12	9	17
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	11	213	5	208	625
Netto driftsinntekt fra eiendom	25	22	50	42	83
Verdiendringer på investeringer	440	1 577	5 299	-1 743	8 552
Realisert gevinst og tap på investeringer	933	233	1 439	574	1 036
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	1 415	2 049	6 805	-911	10 313
Andre forsikringsrelaterte inntekter	505	437	968	965	2 126
Utbetalte erstatninger brutto	-4 612	-4 604	-9 157	-9 088	-18 031
Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger	3	6	6	9	18
Overført premiereserve med videre til andre selskaper	-922	-948	-3 818	-3 945	-6 101
Erstatninger for egen regning	-5 531	-5 545	-12 969	-13 024	-24 114
Til/fra premiereserve, brutto	1 859	-1 919	1 601	-6 065	-3 972
Endring i tilleggsavsetninger	27	-45	61	142	-1 490
Endring i kursreguleringsfond	163	-531	525	-724	1 836
Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	3		-15	-4	-11
Til/fra tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten	25	2	1	-27	-34
Endring villkorad återbäring	-808	584	-1 323	2 833	1 126
Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre selskaper	-6	-9	-8	-9	2
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	1 262	-1 919	843	-3 854	-2 543
Endring i pensjonskapital	-3 991	-4 526	-10 340	-4 015	-19 352
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje	-3 991	-4 526	-10 340	-4 015	-19 352
Overskudd på avkastningsresultatet		-1		-1	-501
Annen tilordning av overskudd	-1	-1	-1		-263
Ufordelte overskuddsmidler	-1 056	-517	-2 642	-1 482	
Midler tilordnet forsikringskontraktene	-1 057	-519	-2 643	-1 483	-765
Forvaltningskostnader	-56	-54	-112	-107	-218
Salgskostnader	-188	-162	-355	-358	-706
Endring i forskuddsbetalte direkte salgskostnader	3	12	5	1	
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inklusive provisjoner for mottatt gjenforsikring)	-342	-323	-728	-693	-1 510

Storebrand Livsforsikring konsern

Totalresultat forts.

(NOK mill.)	2. kvartal		1.1 - 30.6		Året 2016
	2017	2016	2017	2016	
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-583	-527	-1 190	-1 157	-2 435
Andre forsikringsrelaterte kostnader	-99	-60	-216	-116	-222
Resultat av teknisk regnskap	587	422	1 037	654	1 740
Ikke-teknisk regnskap					
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	79	6	76	11	24
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	86	80	171	159	322
Netto driftsinntekt fra eiendom		13		10	10
Verdiendringer på investeringer	21	114	78	172	287
Realisert gevinst og tap på investeringer	60	33	127	23	105
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	246	246	453	374	749
Andre inntekter	61	-54	112	89	283
Forvaltningskostnader	-9	-8	-17	-15	-29
Andre kostnader	-276	-140	-550	-443	-1 047
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-284	-148	-567	-458	-1 075
Resultat av ikke-teknisk regnskap	22	44	-2	5	-44
Resultat før skattekostnad	609	466	1 034	659	1 697
Skattekostnad	8	67	-67	-4	-196
Resultat før andre resultatkomponenter	617	532	967	656	1 501
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte	-2	-11	-6	-18	-79
Endring verdireguleringsreserve egne bygg	254	149	347	171	205
Gevinst/tap kontantstrømssikring	24	-9	18	-18	-60
Justering av forsikringsforpliktelse	-254	-149	-347	-171	-205
Skatt på andre resultatkomponenter					19
Sum resultatkomponenter som ikke senere kan reklassifiseres over resultatet	22	-19	13	-36	-120
Valutakursdifferanser fra utenlandsk virksomhet	229	-226	338	-464	-783
Sum resultatkomponenter som senere kan reklassifiseres over resultatet	229	-226	338	-464	-783
Sum andre resultatkomponenter	251	-245	350	-500	-902
Totalresultat	868	287	1 318	156	598
Resultat kan henføres til:					
Andel av resultat til aksjonær	618	523	965	640	1 482
Andel av resultat til minoritet	-1	9	3	16	19
Totalresultat kan henføres til:					
Andel av totalresultatet til aksjonær	867	280	1 312	144	586
Andel av totalresultatet til minoritet	0	7	5	12	12

Storebrand Livsforsikring konsern

Balanse

(NOK mill.)	30.6.2017	30.6.2016	31.12.16
Eiendeler			
Eiendeler i selskapsporteføljen			
Goodwill	793	788	757
Andre immaterielle eiendeler	3 747	4 145	3 753
Sum immaterielle eiendeler	4 540	4 933	4 510
Investeringseiendommer	51	51	51
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	81	263	265
Utlån til amortisert kost	1	1	1
Obligasjoner til amortisert kost	3 147	2 766	2 868
Bankinnskudd til amortisert kost	478	518	146
Aksjer og andeler til virkelig verdi	76	80	103
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	23 837	21 641	23 172
Finansielle derivater til virkelig verdi	959	1 095	932
Sum investeringer	28 629	26 415	27 538
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	857	934	481
Fordringer i forbindelse med gjenforsikringsforretninger	10		9
Fordringer med konsernselskaper	52	58	61
Andre fordringer	2 417	3 879	2 016
Sum fordringer	3 337	4 872	2 567
Anlegg og utstyr	480	495	458
Kasse, bank	1 966	1 894	2 769
Eiendeler ved skatt	244	533	312
Andre eiendeler betegnet etter sin art	807	783	766
Sum andre eiendeler	3 497	3 705	4 306
Aktiverte salgskostnader	531	525	502
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	141	116	101
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	672	641	603
Sum eiendeler i selskapsporteføljen	40 676	40 567	39 524
Eiendeler i kundeporteføljene			
Investeringseiendommer	22 877	20 360	22 050
Eierbenyttet eiendom	3 106	2 731	2 702
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	1 690	1 610	1 718
Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	39	39	37
Obligasjoner holdt til forfall	15 615	15 620	15 644
Obligasjoner til amortisert kost	83 643	74 145	79 378
Utlån til amortisert kost	19 191	10 596	16 628
Bankinnskudd til amortisert kost	4 517	4 938	4 159
Aksjer og andeler til virkelig verdi	20 859	18 580	19 329
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	108 740	133 470	113 976
Finansielle derivater til virkelig verdi	3 205	5 602	3 548
Utlån til virkelig verdi	4 126		2 346
Sum investeringer i kollektivporteføljen	287 608	287 690	281 515
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser i kollektivporteføljen	68	106	106

Storebrand Livsforsikring konsern

Balanse forts.

(NOK mill.)	30.6.2017	30.6.2016	31.12.16
Investeringseiendommer	2 680	1 965	2 060
Eierbenyttet eiendom	254	163	161
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	213	187	200
Utlån til amortisert kost	890		100
Bankinnskudd til amortisert kost	318	271	216
Aksjer og andeler til virkelig verdi	121 311	98 632	110 087
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	29 077	27 594	27 358
Finansielle derivater til virkelig verdi	253	177	73
Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen	154 995	128 991	140 255
Sum eiendeler i kundeporteføljene	442 671	416 787	421 876
Sum eiendeler	483 346	457 353	461 400
Egenkapital og forpliktelser			
Aksjekapital	3 540	3 540	3 540
Overkurs	9 711	9 711	9 711
Sum innskutt egenkapital	13 251	13 251	13 251
Risikoutjevningfond	144	136	140
Annen opptjent egenkapital	11 603	9 874	10 290
Minoritetens andel av egenkapitalen	120	123	114
Sum opptjent egenkapital	11 867	10 133	10 545
Evigvarende ansvarlig lånekapital	2 099	2 786	2 098
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	3 803	3 045	3 742
Fondsobligasjoner	1 504	1 503	1 504
Sum ansvarlig lånekapital mv.	7 405	7 334	7 344
Premiereserve	262 252	265 171	259 661
Tilleggsavsetninger	6 736	5 198	6 794
Kursreguleringsfond	2 158	5 244	2 684
Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	2 424	2 422	2 671
Villkorad återbäring	8 809	6 306	7 241
Ufordelte overskuddsmidler til forsikringskontraktene	2 642	1 482	
Andre tekniske avsetninger	644	676	684
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – kontraktsfastsatte forpliktelser	285 666	286 499	279 734
Pensjonskapital mv.	155 123	129 101	141 162
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – særskilt investeringsportefølje	155 123	129 101	141 162
Pensjonsforpliktelser	93	139	96
Forpliktelser ved skatt	179	230	175
Andre avsetninger for forpliktelser	1		3
Sum avsetninger for forpliktelser	272	369	274
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	1 462	1 107	1 204
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	40	42	44
Finansielle derivater	1 518	1 403	1 985
Forpliktelser til konsernselskaper	15	15	60
Andre forpliktelser	6 313	7 641	5 252
Sum forpliktelser	9 348	10 207	8 545
Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	414	458	544
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	414	458	544
Sum egenkapital og forpliktelser	483 346	457 353	461 400

Storebrand Livsforsikring konsern

Oppstilling over endring i egenkapital

(NOK mill.)	Majoritetens andel av egenkapitalen						Total egenkapital
	Aksjekapital	Overkurs	Sum innskutt egenkapital	Risiko-utjevning-fond	Annen opptjent egenkapital	Minoritet	
Egenkapital 31.12.2015	3 540	9 711	13 251	142	9 724	576	23 693
Resultat før andre resultatkomponenter				-6	646	16	656
Sum øvrige resultatkomponenter					-496	-4	-500
Totalresultat for perioden				-6	150	12	156
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:							
Avgitt konsernbidrag/utbytte						-5	-5
Fraregning minoritet						-459	-459
Egenkapital 30.6.2016	3 540	9 711	13 251	136	9 874	123	23 384
Resultat før andre resultatkomponenter				-2	1 484	19	1 501
Sum øvrige resultatkomponenter					-896	-7	-902
Totalresultat for perioden				-2	588	12	598
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:							
Avgitt konsernbidrag/utbytte					-17	-14	-31
Fraregning minoritet						-459	-459
Andre					-5		-5
Egenkapital 31.12.2016	3 540	9 711	13 251	140	10 290	114	23 796
Resultat før andre resultatkomponenter				3	961	3	967
Sum øvrige resultatkomponenter					348	3	350
Totalresultat for perioden				3	1 309	5	1 318
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:							
Andre					4		4
Egenkapital 30.6.2017	3 540	9 711	13 251	144	11 603	120	25 118

Storebrand Livsforsikring

Kontantstrømoppstilling 1. januar - 30. juni

Storebrand Livsforsikring konsern			Storebrand Livsforsikring AS	
2016	2017	(NOK mill.)	2017	2016
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
14 670	11 793	Netto innbetalinger forsikring	8 531	11 058
-9 271	-8 844	Netto utbetalte erstatninger og forsikringsytelser	-4 821	-5 028
-3 293	-2 468	Netto inn-/utbetalinger ved flytting	-2 245	-2 329
-867	179	Netto endring forsikringsforpliktelse	-244	-325
907	968	Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	259	218
-297	-232	Utbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer til kunder	-206	-273
-1 161	-1 172	Utbetalinger til drift	-696	-617
1 204	-1 601	Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	-158	-134
1 892	-1 378	Netto kontantstrøm fra drift før finansielle eiendeler	421	2 570
-4 578	-4 230	Netto inn-/utbetalinger på utlån kunder	-3 354	-4 262
1 110	6 295	Netto inn-/utbetalinger vedrørende verdipapirer	3 060	2 524
2 947	-1 127	Netto inn-/utbetalinger vedrørende eiendomsinvesteringer		
-1 114	88	Netto endring bankinnskudd forsikringskunder	-381	-423
-1 635	1 025	Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler	-675	-2 161
257	-353	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-254	409
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
	245	Netto inn/utbetalinger ved kjøp/salg av tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	245	
-74	-39	Netto inn/utbetalinger ved salg/kjøp av driftsmidler	-4	-4
-74	205	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	241	-4
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
-276	-278	Utbetaling av renter på ansvarlig lånekapital	-278	-276
-5		Utbetaling av konsernbidrag		
-281	-278	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-278	-276
-98	-426	Netto kontantstrøm i perioden	-291	130
1 537	-1 451	- herav netto kontantstrøm i perioden før finansielle eiendeler	384	2 290
-98	-426	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-291	130
		Kontanter ved periodens start solgte selskaper		
2 411	2 915	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens start	1 787	1 234
99	-45	Valutaomregningsdifferanse i NOK		
2 412	2 444	Beholdning av kontanter/kontantekvivalenter ved periodeslutt	1 496	1 364

Storebrand Livsforsikring AS

Totalresultat

(NOK mill.)	2. kvartal		1.1 - 30.6		Året 2016
	2017	2016	2017	2016	
Teknisk regnskap for livsforsikring					
Forfalte premier, brutto	3 862	3 695	8 921	9 474	16 589
Avgitte gjenforsikringspremier	-22	-23	-28	-28	-30
Overføring av premiereserve fra andre forsikringselskaper/pensjonskasser	407	25	733	317	806
Premieinntekter for egen regning	4 247	3 697	9 626	9 763	17 365
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	770	545	1 262	1 040	1 948
herav inntekter fra eiendomsselskaper	737	557	1 215	1 041	1 965
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	993	1 042	1 487	2 251	5 942
Verdiendringer på investeringer	371	852	1 407	1 073	-1 597
Realisert gevinst og tap på investeringer	257	134	1 001	781	2 209
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	2 391	2 574	5 157	5 145	8 502
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	112	69	189	124	249
herav inntekter fra eiendomsselskaper	112	69	189	124	249
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	9	212	3	205	615
Verdiendringer på investeringer	249	306	1 902	-763	1 999
Realisert gevinst og tap på investeringer	930	229	1 435	575	1 039
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	1 300	816	3 528	140	3 902
Andre forsikringsrelaterte inntekter	132	107	259	218	454
Utbetalte erstatninger brutto	-2 604	-2 481	-5 169	-5 007	-9 962
Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger	2	3	5	6	12
Overført premiereserve med videre til andre selskaper	-434	-204	-2 978	-2 646	-4 170
Erstatninger for egen regning	-3 035	-2 682	-8 143	-7 648	-14 119
Til/fra premiereserve, brutto	-105	-55	-722	-136	-1 739
Endring i tilleggsavsetninger	28	-46	61	142	-1 490
Endring i kursreguleringsfond	163	-531	525	-724	1 836
Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	3	0	-15	-4	-11
Til/fra tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten	25	2	1	-27	-34
Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre selskaper	-6	-9	-8	-9	2
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	108	-639	-157	-758	-1 437
Endring i pensjonskapital	-3 458	-2 804	-6 166	-4 204	-11 256
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje	-3 458	-2 804	-6 166	-4 204	-11 256
Overskudd på avkastningsresultatet					-501
Annen tilordning av overskudd					-259
Ufordelte overskuddsmidler	-1 056	-517	-2 642	-1 482	
Midler tilordnet forsikringskontraktene	-1 056	-517	-2 642	-1 482	-761
Forvaltningskostnader	-47	-41	-93	-83	-171
Salgskostnader	-79	-59	-142	-137	-278
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inklusive provisjoner for mottatt gjenforsikring)	-228	-172	-465	-401	-918
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-354	-272	-700	-622	-1 368
Andre forsikringsrelaterte kostnader	24	-49	-190	-93	-182
Resultat av teknisk regnskap	300	229	572	460	1 100

Storebrand Livsforsikring AS

Totalresultat forts.

(NOK mill.)	2. kvartal		1.1 - 30.6		Året 2016
	2017	2016	2017	2016	
Ikke-teknisk regnskap					
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	295	-159	385	-360	-536
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	89	79	178	156	319
Verdiendringer på investeringer	6	74	57	124	203
Realisert gevinst og tap på investeringer	-119	243	-139	444	736
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	272	238	480	363	722
Andre inntekter	6	6	12	13	24
Forvaltningskostnader	-4	-4	-9	-7	-15
Andre kostnader	-127	-94	-243	-158	-373
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-131	-97	-252	-165	-388
Resultat av ikke-teknisk regnskap	146	146	240	210	359
Resultat før skattekostnad	446	375	812	670	1 459
Skattekostnad	19	80	-56	7	-205
Resultat før andre resultatkomponenter	465	456	756	677	1 254
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte					-18
Gevinst/tap kontantstrømssikring	24	-9	18	-18	-60
Skatt på andre resultatkomponenter					19
Sum resultatkomponenter som ikke senere kan reklassifiseres over resultatet	24	-9	18	-18	-58
Sum andre resultatkomponenter	24	-9	18	-18	-58
Totalresultat	489	447	774	659	1 195

Storebrand Livsforsikring AS

Balanse

(NOK mill.)	30.6.2017	30.6.2016	31.12.16
Eiendeler			
Eiendeler i selskapsporteføljen			
Andre immaterielle eiendeler	114	191	133
Sum immaterielle eiendeler	114	191	133
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	13 138	13 694	13 434
Utlån til amortisert kost	1	1	1
Obligasjoner til amortisert kost utlån og fordring	3 147	2 766	2 868
Bankinnskudd - amortisert kost	474	517	143
Aksjer og andeler til virkelig verdi	75	71	83
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	14 588	11 956	13 529
Finansielle derivater til virkelig verdi	959	1 095	932
Sum investeringer	32 382	30 100	30 989
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	779	868	419
Fordringer i forbindelse med gjenforsikringsforretninger	10		9
Fordringer med konsernselskaper	51	60	66
Andre fordringer	78	545	410
Sum fordringer	918	1 473	903
Anlegg og utstyr	10	14	11
Kasse, bank	1 022	847	1 644
Eiendeler ved skatt	119	367	175
Sum andre eiendeler	1 151	1 227	1 830
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	39	18	14
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	39	18	14
Sum eiendeler i selskapsporteføljen	34 605	33 010	33 870
Eiendeler i kundeporteføljene			
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	21 849	20 528	20 884
herav investeringer inklusive fordringer på eiendomsselskaper	21 022	19 732	20 104
Obligasjoner holdt til forfall	15 615	15 620	15 644
Obligasjoner til amortisert kost utlån og fordring	83 643	74 145	79 378
Utlån til amortisert kost	19 191	10 280	16 628
Bankinnskudd - amortisert kost	2 462	2 434	2 133
Aksjer og andeler til virkelig verdi	11 317	10 164	10 501
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	32 384	49 333	38 444
Finansielle derivater til virkelig verdi	369	553	128
Sum investeringer i kollektivporteføljen	186 830	183 056	183 739
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser kollektivporteføljen	68	106	106
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	3 278	2 643	2 974
herav investeringer inklusive fordringer på eiendomsselskaper	3 278	2 643	2 974
Utlån	890		100
Bankinnskudd - amortisert kost	235	170	183
Aksjer og andeler til virkelig verdi	43 117	33 943	39 626
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	23 458	21 276	21 807
Finansielle derivater til virkelig verdi	253	177	73

Storebrand Livsforsikring AS

Balanse forts.

(NOK mill.)	30.6.2017	30.6.2016	31.12.16
Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen	71 231	58 208	64 763
Sum eiendeler i kundeporteføljene	258 129	241 370	248 609
Sum eiendeler	292 733	274 379	282 478
Egenkapital og forpliktelser			
Aksjekapital	3 540	3 540	3 540
Overkurs	9 711	9 711	9 711
Sum innskutt egenkapital	13 251	13 251	13 251
Risikoutjevningssfond	144	136	140
Annen opptjent egenkapital	11 816	10 509	11 042
Sum opptjent egenkapital	11 960	10 646	11 182
Evigvarende ansvarlig lånekapital	2 099	2 097	2 098
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	3 803	3 045	3 742
Fondsobligasjoner	1 504	1 503	1 504
Sum ansvarlig lånekapital mv.	7 405	6 645	7 344
Premiereserve	169 649	166 897	168 884
Tilleggsavsetninger	6 736	5 198	6 794
Kursreguleringsfond	2 158	5 244	2 684
Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	2 424	2 422	2 671
Ufordelte overskuddsmidler til forsikringskontraktene	2 642	1 482	
Andre tekniske avsetninger	644	676	684
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – kontraktsfastsatte forpliktelser	184 253	181 919	181 716
Pensjonskapital mv.	71 312	58 094	65 144
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – særskilt investeringsportefølje	71 312	58 094	65 144
Pensjonsforpliktelser	59	123	59
Sum avsetninger for forpliktelser	59	123	59
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	1 184	871	898
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	18	13	
Finansielle derivater	581	600	1 047
Forpliktelser til konsernselskaper	23	24	199
Andre forpliktelser	2 504	1 976	1 415
Sum forpliktelser	4 312	3 484	3 559
Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	183	217	224
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	183	217	224
Sum egenkapital og forpliktelser	292 733	274 379	282 478

Storebrand Livsforsikring AS

Oppstilling over endringer i egenkapital

(NOK mill.)	Aksjekapital ¹⁾	Overkurs	Sum innskutt egenkapital	Risiko-utjevningssfond	Annen egenkapital	Total egenkapital
Egenkapital 31.12.2015	3 540	9 711	13 251	142	9 845	23 238
Resultat før andre resultatkomponenter				-6	683	677
Sum øvrige resultatkomponenter					-18	-18
Totalresultat for perioden				-6	665	659
Egenkapital 30.6.2016	3 540	9 711	13 251	136	10 510	23 897
Resultat før andre resultatkomponenter				-2	1 255	1 254
Sum øvrige resultatkomponenter					-58	-58
Totalresultat for perioden				-2	1 197	1 195
Egenkapital 31.12.2016	3 540	9 711	13 251	140	11 042	24 433
Resultat før andre resultatkomponenter				3	752	756
Sum øvrige resultatkomponenter					18	18
Totalresultat for perioden				3	771	774
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:						
Andre				3		3
Egenkapital 30.6.2017	3 540	9 711	13 251	147	11 813	25 211

¹⁾ 35 404 200 aksjer pålydende kr. 100

Noter

Storebrand Livsforsikring konsern

Note 01 | Regnskapsprinsipper

Delårsregnskapet for konsernet inkluderer Storebrand Livsforsikring AS med datterselskaper og tilknyttede selskaper. Delårsregnskapet er avlagt i samsvar med forskrift om årsregnskap m.m. for livsforsikringsselskaper for morselskapet og for konsernregnskapet i overensstemmelse med IAS 34 Delårsrapportering. Delårsregnskapet inneholder ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap.

En beskrivelse av regnskapsprinsipper som er benyttet ved avleggelse av regnskapet fremkommer i årsregnskapet for 2016, og delårsregnskapet er avlagt i henhold til disse regnskapsprinsippene.

Det har ikke trådt i kraft nye eller endrede regnskapsstandarder i 2017 som har hatt noen vesentlig effekt for konsernregnskapet.

Storebrand Livsforsikring AS - selskapsregnskapet

Regnskapet avlagt i samsvar med regnskapsprinsipper som ble benyttet i årsregnskapet for 2016.

Omklassifisering

I kvartalet er det foretatt endringer i klassifisering av enkelte transaksjonstyper i resultatregnskapet, sammenlignbare tall er omarbeidet. Dette medfører enkelte mindre endringer mellom linjer i resultatregnskapet, men har ingen effekt på resultatet eller på klassifisering i segmentnoten. Følgende resultatlinjer er omfattet av endringene:

- renteinntekt og utbytte med videre på finansielle instrumenter – kollektivporteføljen
- realisert gevinst og tap på investeringer – kollektivporteføljen
- andre forsikringsrelaterte inntekter
- utbetalte erstatninger brutto
- til/fra premiereserve brutto
- forvaltningskostnader
- forsikringsrelaterte administrasjonskostnader
- realisert gevinst og tap på investeringer – selskapsporteføljen
- andre inntekter
- andre kostnader

Note 02 | Estimer

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet må ledelsen foreta estimer, skjønnsmessige vurderinger og forutsetninger av usikre størrelser. Estimer og vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventning om fremtidige hendelser og representerer ledelsens beste skjønn på tidspunkt for regnskapsavleggelsen.

De faktiske resultatene kan avvike fra regnskapsestimaten.

En beskrivelse av de vesentligste estimer og vurderinger der skjønn anvendes og som kan påvirke innregnede verdier og nøkkeltall fremkommer i årsregnskapet for 2016 i note 2, oppreservering langt liv for Storebrand Livsforsikring i note 3, forsikringsrisiko i note 8, verdsettelse av finansielle instrumenter og eiendom i note 13 samt i delårsregnskapets note 9 om Solvens II.

Note 03 | Segmentinformasjon - resultat per virksomhetsområde

Storebrands virksomhet er delt inn i segmentene Sparing, Forsikring, Garantert Pensjon og Øvrig.

SPARING

Består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, uten langsiktige rentegarantier. I området inngår fondsforsikring (Unit Linked og innskuddspensjon) til privatpersoner og bedrifter i Norge og Sverige. I tillegg inngår også enkelte øvrige datterselskaper.

FORSIKRING

Forsikring har ansvaret for konsernets forsikringsrisikoprodukter. Enheten tilbyr personrisikoprodukter til det norske og svenske privatmarkedet og personalforsikring i det norske og svenske bedriftsmarkedet.

GARANTERT PENSJON

Garantert pensjon består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse på sparemidlene. I området inngår ytelsespensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital- og pensjonsforsikring.

ØVRIG

Under kategorien øvrig rapporteres resultatet for selskapsporteføljene i Storebrand Livsforsikring og SPP og mindre datterselskap i Storebrand Livsforsikring og SPP. I tillegg inngår resultatet knyttet til øvrige døtre inkl. BenCo som via Nordben og Euroben tilbyr pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter.

AVSTEMMING MOT OFFISIELT RESULTATREGNSKAP

Resultatene i segmentene avstemmes mot konsernresultat før amortisering og nedskrivning av immaterielle eiendeler. I konsernets resultatoppstilling inngår brutto inntekter og brutto kostnader knyttet til både forsikringskunder og eier. I tillegg inngår sparelementer i premieinntekter og i forsikringsmessige kostnader. De ulike segmentene følges imidlertid i større grad opp ved oppfølging av netto fortjenestemarginer, herunder oppfølging av risiko- og administrasjonsresultat. Resultatlinjer som benyttes i segmentrapporteringen vil dermed ikke være identiske med resultatlinjene i konsernresultatregnskapet.

RESULTATREGNSKAP RESULTAT PER VIRKSOMHETSOMRÅDE

(NOK mill.)	2. kvartal		1.1 - 30.6		Hele året
	2017	2016	2017	2016	2016
Sparing	152	87	267	199	418
Forsikring	149	97	275	168	429
Garantert pensjon	290	237	491	252	870
Øvrig	117	146	194	246	377
Resultat før amortisering	707	567	1 228	865	2 093
Amortisering immaterielle eiendeler	-98	-102	-193	-205	-396
Resultat før skatt	610	465	1 035	659	1 697

SEGMENTOPPLYSNINGER 2. KVARTAL

(NOK mill.)	Sparing		Forsikring		Garantert pensjon	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Fee og administrasjonsinntekter	385	323			369	383
Forsikringsresultat			224	153		
- Forsikringspremie for egen regning			705	693		
- Erstatninger for egen regning			-480	-540		
Administrasjonskostnader	-243	-244	-119	-90	-216	-192
Driftsresultat	141	79	106	63	153	191
Finansposter og risikoresultat liv og pensjon	10	9	43	34	137	46
- Risikoresultat liv og pensjon	10	8			6	-10
- Finansresultat			43	34		
- Netto overskuddsdeling					131	57
Resultat før amortisering	152	87	149	97	290	237
Amortisering immaterielle eiendeler						
Resultat før skatt	152	87	149	97	290	237

(NOK mill.)	Øvrig		Storebrand Livsforsikring konsern	
	2017	2016	2017	2016
Fee og administrasjonsinntekter	22	22	776	728
Forsikringsresultat			224	153
- Forsikringspremie for egen regning			705	693
- Erstatninger for egen regning			-480	-540
Administrasjonskostnader	-12	-10	-590	-537
Driftsresultat	10	12	411	344
Finansposter og risikoresultat liv og pensjon	106	134	297	223
- Risikoresultat liv og pensjon	-5	-4	11	-6
- Finansresultat	111	140	154	174
- Netto overskuddsdeling		-2	131	55
Resultat før amortisering	117	146	707	567
Amortisering immaterielle eiendeler			-98	-102
Resultat før skatt	117	146	610	465

SEGMENTOPPLYSNINGER PER 30.6

(NOK mill.)	Sparing		Forsikring		Garantert pensjon	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Fee og administrasjonsinntekter	754	678			727	787
Forsikringsresultat			415	300		
- Forsikringspremie for egen regning			1 378	1 381		
- Erstatninger for egen regning			-963	-1 080		
Administrasjonskostnader	-497	-486	-236	-197	-437	-464
Driftsresultat	257	192	179	103	290	323
Finansposter og risikoresultat liv og pensjon	9	7	96	65	201	-71
- Risikoresultat liv og pensjon	9	6			40	-6
- Finansresultat			96	65		
- Netto overskuddsdeling					161	-65
Resultat før amortisering	267	199	275	168	491	252
Amortisering immaterielle eiendeler						
Resultat før skatt	267	199	275	168	491	252

(NOK mill.)	Øvrig		Storebrand Livsforsikring konsern	
	2017	2016	2017	2016
Fee og administrasjonsinntekter	37	44	1 518	1 509
Forsikringsresultat			415	300
- Forsikringspremie for egen regning			1 378	1 381
- Erstatninger for egen regning			-963	-1 080
Administrasjonskostnader	-25	-23	-1 194	-1 171
Driftsresultat	13	21	740	639
Finansposter og risikoresultat liv og pensjon	182	226	488	226
- Risikoresultat liv og pensjon	-2	18	47	18
- Finansresultat	184	210	280	275
- Netto overskuddsdeling		-2	161	-67
Resultat før amortisering	194	246	1 228	865
Amortisering immaterielle eiendeler			-193	-205
Resultat før skatt	194	246	1 035	659

Finansiell markedsrisiko og forsikringsrisiko

Risiko er beskrevet i årsregnskapet for 2016 i note 8 (Forsikringsrisiko), note 9 (Finansiell markedsrisiko), note 10 (Likviditetsrisiko), note 11 (Kreditrisiko) og note 12 (Risikokonsentrasjoner).

Markedsrisiko er endring i verdier som skyldes at finansmarkedspriser eller volatilitet avviker fra det som er forventet. Omfatter også risiko for at verdien av forsikringsforpliktelsen utvikler seg ulikt fra eiendelene.

De vesentligste markedsrisikoene for Storebrand er aksjemarkedsrisiko, kreditrisiko, eiendomsrisiko, renterisiko og valutarisiko. For livselskapene er de finansielle eiendelene plassert i en rekke delporteføljer. Markedsrisikoen påvirker Storebrands inntekt og resultat ulikt for de forskjellige delporteføljene. Det er tre hovedtyper av delporteføljer, selskapsporteføljer, kundeporteføljer uten garanti og garanterte kundeporteføljer.

Markedsrisikoen i selskapsporteføljene og datterselskaper som ikke er livselskaper eller inngår i kundeporteføljer påvirker Storebrands resultat fullt ut.

Markedsrisikoen i kundeporteføljer uten garanti er tatt for kunders regning og risiko, slik at Storebrand ikke treffes direkte av verdiendringer. Men verdiendringer påvirker Storebrands resultater indirekte. Inntektene er i stor grad basert på reservestørrelse, mens kostnadene i større grad er faste. Lavere finansmarkedsavkastning enn forventet vil derfor få en negativ effekt på Storebrands inntekt og resultat.

For garanterte kundeporteføljer vil nettorisikoen for Storebrand være lavere enn brutto markedsrisiko. Graden av risikodemping avhenger av flere forhold. De viktigste er størrelse og fleksibilitet av kundebuffer og nivå og varighet på avkastningsgarantien. I de tilfeller hvor avkastningen ikke er høy nok til å dekke den garanterte renten, vil manglende avkastning dekkes ved å bruke kundebuffer i form av risikokapital som er bygd opp av tidligere års overskudd. Risikokapitalen består i hovedsak av kursreserver, tilleggsavsetninger og villkorad återbäring. Selskapet er ansvarlig for eventuelt udekket beløp. For garanterte kundeporteføljer påvirkes risikoen av endringer i rentenivået. Fallende rente er positivt for investeringsavkastningen på kort sikt som følge av kursstigning på obligasjoner, men det er negativt på lang sikt fordi det reduserer sannsynligheten for å få en avkastning høyere enn garanti.

Aksjemarkedet har vært godt, både i andre kvartal og for første halvår samlet. Verdensindeksen har steget 8 % i første halvår, herav 3 %-poeng i andre kvartal. Det norske aksjemarkedet har steget 2 % i første halvår, det meste av dette kom i andre kvartal. Markedet for kredittobligasjoner har også vært godt, og det har vært nedgang i kredittpåslag både i andre kvartal og for første halvår samlet. I andre kvartal var det spesielt stor nedgang i kredittpåslag for finanssektoren. Rentenivået har steget noe i andre kvartal, men norsk 10 års swap-rente er lite endret fra nivået ved inngangen til året. Svensk 10 års swap-rente har steget 0,2 %-poeng siden årsskiftet. Som følge av at størstedelen av renteinvesteringene i de norske kundeporteføljene er til amortisert kost, har renteendringer begrenset effekt for forventet avkastning på kort sikt. Men med dagens rentenivå gir nye obligasjonsinvesteringer en lavere avkastning enn gjennomsnittlig rentegaranti. For solvensposisjonen er det positivt med høyere renter. Siden årsskiftet har norske kroner styrket seg mot amerikanske dollar, mens den har svekket seg mot euro og svenske kroner. Høy grad av valuta-sikring i porteføljene gjør at valutasingningene har beskjeden effekt på resultater og risiko.

Det er små endringer i investeringsallokering i første halvår.

Garanterte porteføljer i Norge ga en avkastning som var bedre enn gjennomsnittlig påløpt garanti i første halvår. Basert på gjeldende strategi vil avkastning utover garanti i Norge i hovedsak bli brukt til oppreservering eller til tilleggsavsetninger, og avkastningen har derfor liten effekt for resultatet. Kursreguleringsfondet er redusert i første halvår, mens oververdier på porteføljer til amortisert kost er lite endret. Garanterte porteføljer i Sverige ga en avkastning som var høyere enn verdiøkningen av forsikringsforpliktelsen. Dette har gitt positivt finansresultat og økning i buffer (villkorad återbäring) i første halvår.

Fondsforsikringskundene har i snitt hatt god avkastning i første halvår, drevet av gode aksjemarkeder. Forsikringsrisiko er risiko for større utbetalinger enn antatt og/eller ugunstig endring i verdien av en forsikringsforpliktelse som følge av at faktisk utvikling avviker fra det som ble forutsatt ved beregning av premier eller avsetninger. Størstedelen av forsikringsrisikoen for konsernet er knyttet til livsforsikring. Langt liv er den største risikoen fordi økt livslengde medfører at garanterte ytelser må utbetales over en lenger periode. Det er også risiko knyttet til uførhet og dødsfall. Forsikringsrisikoen er lite endret i løpet av året.

Note
05

Likviditetsrisiko

SPESIFIKASJON ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

(NOK mill.)	Nominell verdi	Valuta	Rente	Forfall/call	Balanseført verdi
Utsteder					
Fondsobligasjoner					
Storebrand Livsforsikring AS	1 500	NOK	Flytende	2 018	1 504
Evigvarende ansvarlig lån					
Storebrand Livsforsikring AS	1 000	NOK	Flytende	2 020	999
Storebrand Livsforsikring AS	1 100	NOK	Flytende	2 024	1 099
Tidsbegrenset ansvarlig lån					
Storebrand Livsforsikring AS	300	EUR	Fast	2 023	3 051
Storebrand Livsforsikring AS	750	SEK	Flytende	2 021	751
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 30.6.17					7 405
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 31.12.16					7 344

Note
06

Verdsettelse av finansielle instrumenter og eiendommer

Konsernet kategoriserer finansielle instrumenter på tre forskjellige nivåer. Kriterier for kategorisering samt prosesser knyttet til verdsettelse er nærmere beskrevet i note 13 i årsregnskapet for 2016.

Nivåene gir uttrykk for ulik grad av likviditet og ulike målemetoder. Selskapet har etablert verdsettelsesmodeller for å fange opp informasjon fra et bredt utvalg med godt informerte kilder med henblikk på å minimere usikkerhet knyttet til verdsettelsen.

VIRKELIG VERDI FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER TIL AMORTISERT KOST

(NOK mill.)	Virkelig verdi 30.6.17	Virkelig verdi 31.12.16	Balanseført verdi 30.6.17	Balanseført verdi 31.12.16
Finansielle eiendeler				
Utlån til kunder - bedrift	7 124	6 997	7 135	7 004
Utlån til kunder - person	12 947	9 724	12 947	9 724
Obligasjoner holdt til forfall	17 529	17 537	15 615	15 644
Obligasjoner klassifisert som utlån og fordring	93 708	89 144	86 790	82 246
Finansielle forpliktelser				
Ansvarlig lånekapital	7 931	7 443	7 405	7 344

VIRKELIG VERDI FINANSIELLE INSTRUMENTER OG EIENDOMMER TIL VIRKELIG VERDI

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

(NOK mill.)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 30.6.2017	Sum 31.12.2016
	Kvoterte priser	Observerbare forutsetninger	Ikke observerbare forutsetninger		
Eiendeler:					
Aksjer og andeler:					
- Aksjer	18 781	582	830	20 193	21 935
- Andeler	187	114 085	7 780	122 052	107 584
Sum aksjer og andeler	18 967	114 668	8 610	142 245	
Sum aksjer og andeler 31.12.2016					129 518
Utlån					
- Utlån til kunder - bedrift			4 125	4 125	2 346
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning					
- Stat- og statsgaranterte obligasjoner	25 451	24 105		49 556	46 095
- Selskapsobligasjoner	161	32 429	175	32 765	31 632
- Strukturerte papirer		54		54	29
- Verdipapiriserte obligasjoner		25 399		25 399	29 145
- Obligasjonsfond	552	53 327		53 878	57 604
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning	26 164	135 315	175	161 654	
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 31.12.2016					164 506
Derivater:					
- Rentederivater		2 637		2 637	3 225
- Valutaderivater		263		263	-657
Sum derivater		2 900		2 900	
- herav derivater med positiv markedsverdi		4 417		4 417	
- herav derivater med negativ markedsverdi		-1 518		-1 518	
Sum derivater 31.12.2016		1 232			2 568
Eiendommer:					
- Investeringseiendommer			25 608	25 608	24 161
- Eierbenyttet eiendom			3 359	3 359	2 863
Sum eiendommer			28 968	28 968	
Sum eiendommer 31.12.2016			27 024		27 024

Det er ingen vesentlige bevegelser mellom nivå 1 og nivå 2 i 2. kvartal og hittil i år 2017.

BEVEGELSE NIVÅ 3

(NOK mill.)	Aksjer	Andeler	Utlån til kunder	Selskaps- obligasjoner	Investerings- eiendommer	Eierbenyttet eiendom
Balanse per 1.1.	1 052	8 050	2 346	249	24 163	2 863
Netto gevinster/tap	-33	564	-1 571	-3 677	146	17
Tilgang/kjøp	-191	272	3 426	3 664	526	94
Salg/forfalt/oppgjør	-18	-1 221	-188	-70		
Omregningsdifferanse utenlandsk valuta	21	114	113	10	232	61
Annet *)					541	325
Balanse per 30.6.17	830	7 780	4 125	175	25 608	3 359

Storebrand Livsforsikring har per 30.6.17 investert 1 856 millioner kroner i Storebrand Eiendomsfond Norge KS. Investeringen er klassifisert som Investering i tilknyttet selskap i konsernregnskapet. Storebrand Eiendomsfond Norge KS investerer utelukkende i eiendommer som vurderes til virkelig verdi.

SENSITIVITETSVURDERING

Sensitivitetsvurdering av investeringer på nivå 3 er beskrevet i note 13 i årsregnskapet for 2016. Det er ingen vesentlige endringer i sensitivitet i 2. kvartal og hittil i år 2017.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

(NOK mill.)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 30.6.2017	Sum 31.12.2016
	Kvoterte priser	Observerbare forutsetninger	Ikke observerbare forutsetninger		
Eiendeler:					
Aksjer og andeler:					
- Aksjer	15 816	187	570	16 573	17 879
- Andeler		32 552	5 385	37 936	32 330
Sum aksjer og andeler	15 816	32 739	5 955	54 509	
Sum aksjer og andeler 31.12.2016					50 210
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning					
- Stat- og statsgaranterte obligasjoner	11 762			11 762	11 512
- Selskapsobligasjoner		9 967	49	10 016	10 457
- Verdipapiriserte obligasjoner		6 434		6 434	5 907
- Obligasjonsfond		42 219		42 219	45 905
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning	11 762	58 619	49	70 431	
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 31.12.2016	13 215	64 356	77		73 780
Derivater:					
- Rentederivater		966		966	803
- Valutaderivater		33		33	-716
Sum derivater		999		999	
- herav derivater med positiv markedsverdi		1 580		1 580	
- herav derivater med negativ markedsverdi		-581		-581	
Sum derivater 31.12.2016		86			86

BEVEGELSE NIVÅ 3

(NOK mill.)	Aksjer	Andeler	Selskapsobligasjoner
Balanse per 1.1.	621	5 683	51
Netto gevinster/tap på finansielle instrumenter	-33	372	-3 665
Tilgang/kjøp		229	3 664
Salg/forfalt/oppgjør	-18	-900	
Balanse per 30.6.2017	570	5 385	49

Note 07 | Skatt

Skattekostnaden er estimert basert på en forventet effektiv skattesats per juridisk enhet for året 2017. Det vil være usikkerhet knyttet til estimatene. Den effektive skattesatsen påvirkes av at konsernet driver virksomhet i land med ulik skattesats fra Norge og varierer fra kvartal til kvartal avhengig av de enkelte juridiske enhetenes bidrag til konsernresultatet. Netto skattekostnad for kvartalet og hittil i året reflekterer effekter som hver for seg gir en høyere eller lavere effektiv skattesats.

Det er etter balansedagen gjennomført skattefrie salg av investeringseiendom der det tidligere var gjort avsetninger for utsatt skatt. Reversering av denne utsatte skatten vil bli hensyntatt i skattekostnaden 3. kvartal 2017.

Note 08 | Betingede forpliktelser

(NOK mill.)	Storebrand Livsforsikring konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	30.6.17	31.12.16	30.6.17	31.12.16
Ikke innkalt restforpliktelser vedrørende limited partnership	4 199	2 971	3 506	2 249
Sum betingede forpliktelser	4 199	2 971	3 506	2 249

Selskapene i Storebrand driver en omfattende virksomhet i Norge og utlandet og kan bli part i rettsstvister.

Note 09 | Solvens II

Storebrand Livsforsikring er et forsikringsselskap regulert etter Solvens II.

Solvens II trådte i kraft 1. januar 2016. I henhold til Solvens II regelverket vil første fulle Solvens II årsrapport for 2016 rapporteres til finansmarkedet i 1. halvår 2017.

Beregningene nedenfor er for Storebrand Livsforsikring AS, da Storebrand Livsforsikring Konsern ikke lenger har krav om å rapportere solvensmargin. Kravet på konsolidert nivå gjelder kun Storebrand Konsern.

Solvenskapalkravet og minstekapalkravet beregnes etter standardmetoden i henhold til Solvens II-forskriften § 8 og § 22 og inkluderer effekten av overgangsordning for aksjer i henhold til Solvens II-forskriften § 58.

Modellene som ligger til grunn for beregningen av kapitalkrav og solvenskapital bygger på en rekke krav og forutsetninger som dels er gitt i regelverket og dels er fortolket av Storebrand på basis av regelverket. De viktigste forutsetningene og estimatene i beregningen knytter seg til risikoreducerende evne av utsatt skatt, fremtidige marginer og reserveutvikling, samt verdien av kundenes garantier og opsjoner. Forutsetninger og estimater evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventning om fremtidige hendelser og representerer ledelsens beste skjønn på tidspunktet for regnskapsavleggelsen. Det kan komme endringer i regelverk, metoder og tolkninger som kan påvirke Solvens II-marginen fremover.

Solvenskapitalen fremkommer i all hovedsak som netto eiendeler i Solvens II balansen tillagt tellende ansvarlige lån og fratrukket egne aksjer og ikke-tellende minoritetsinteresser. Solvenskapitalen er dermed vesentlig forskjellig fra bokført egenkapital i regnskapet. Forsikringstekniske avsetninger er beregnet i henhold til standardmetoden og inkludert effekten av overgangsordningen i henhold til Solvens II-forskriften § 56 (1) – (6). Overgangsordningen innebærer at økningen i verdien av forsikringstekniske avsetningene innføres gradvis over en periode på 16 år. Sammensetningen av solvenskapitalen fremkommer av tabellen nedenfor.

Solvenskapitalen inndeles i tre kapitalgrupper i henhold til Solvens II-forskriften § 6. Gruppe 1 kapitalen består av innskutt egenkapital og avstemmingsreserve². I tillegg inngår evigvarende ansvarlige lån (fondsobligasjoner) med opptil 20 prosent av Gruppe 1 kapital.

² Opptjent overskudd som inngår som egenkapital i finansregnskapet, skal i solvensbalansen erstattes av avstemmingsreserven. Avstemmingsreserven inneholder også opptjent overskudd, men basert på verdsettelsen av eiendeler og forpliktelser i solvensbalansen. Avstemmingsreserven vil også inkludere nåverdien av framtidig overskudd. Verdien av framtidig overskudd medregnes implisitt som en konsekvens av verddivurderingen av forsikringsforpliktelsen

Øvrige ansvarlige lån (tidsbegrenset) og risikoutjevningfond kategoriseres som Gruppe 2 kapital. Gruppe 2 kapital kan dekke inntil 50 prosent av solvenskapitalkravet og inntil 20 % av minimumskapitalkravet. Tellende minoritetsinteresser og utsatt skattefordel er kategorisert som Gruppe 3 kapital. Gruppe 3 kapital kan dekke inntil 15 prosent av solvenskapitalkravet. Gruppe 3 kapital kan ikke benyttes til å dekke minimumskapitalkravet.

Ansvarlige lån utstedt før 17.1.2015 omfattes av en overgangsordning som varer til 2026 og i denne perioden vil disse kvalifiserer som Gruppe 1 kapital til tross for at de ikke fullt ut oppfyller krav til tellende kapital i Solvens II regelverket.

SOLVENSKAPITAL

(NOK mill.)	30.6.17				31.12.16	
	Totalt	Gruppe 1 ubegrenset	Gruppe 1 begrenset	Gruppe 2	Gruppe 3	Totalt
Aksjekapital	3 540	3 540				3 540
Overkurs	9 711	9 711				9 711
Avstemmingsreserve	20 931	20 931				183 723
Herav effekt av overgangsordningen	3 126	3 126				3 073
Ansvarlige lån	7 426		2 618	4 808		7 198
Risikoutjevningfondet	144			144		140
Total solvenskapital	41 753	34 182	2 618	4 952		38 962
Total solvenskapital tilgjengelig til å dekke minstekapitalkravet	38 024	34 182	2 618	1 223		35 529

Kapitalkravet i Solvens II fremkommer som summen av endringer i solvenskapital beregnet under ulike type stress, fratrukket diversifisering. Den største delen av kapitalkravet fremkommer fra finansmarkedsstress, særlig knyttet til endringer i rentenivå, fall i aksjemarkedet samt økte kredittspreader. I tillegg kommer forsikringsrisiko, hvorav det viktigste kapitalkravet kommer fra stress knyttet til fraflytting av eksisterende kunder innen innskuddspensjon. Solvenskapitalkravet fremkommer av tabellen nedenfor.

SOLVENSKAPITALKRAV OG -MARGIN

(NOK mill.)	30.6.17	31.12.16
Marked	21 304	21 791
Motpart	413	423
Liv	5 681	5 180
Helse	525	524
Operasjonell	969	953
Diversifisering	-4 261	-4 012
Tapsabsorberende skatteeffekt	-5 148	-5 401
Totalt solvenskapitalkrav	19 482	19 457
Solvensmargin etter overgangsregler	214,3 %	200,2 %
Minimumskapitalkrav	6 117	6 651
Minimumsmargin	621,6 %	534,2 %

Note 10 | Opplysninger om nærstående parter

Storebrand har transaksjoner med nærstående parter som gjøres som en del av de normale forretninger. Disse transaksjoner gjennomføres til markedsmessige betingelser. Vilkår for transaksjoner med ledende ansatte og nærstående fremgår av note 24 og 45 i årsrapporten for 2016.

Storebrand Livsforsikring har ved utgangen av 2. kvartal utover normale forretningsmessige transaksjoner ikke hatt noen betydelige transaksjoner med nærstående parter foruten at Storebrand Livsforsikring AS har overtatt boliglån fra søsterselskapet Storebrand Bank ASA. Boliglånene er overdratt til markedsmessige betingelser. Porteføljen av lån som er overdratt per 2. kvartal 2017 utgjorde totalt 5,2 milliarder kroner, hvorav 2,1 milliarder i 2. kvartal.

Note 11 | Utbytte fra datterselskaper og gevinst ved salg av datterselskap

Storebrand Livsforsikring AS har i 2. kvartal mottatt utbytte fra Storebrand Holding AB på SEK 430 millioner kroner. Storebrand Livsforsikring har mottatt SEK 18 millioner kroner fra BenCo. Aksjeverdiene på Storebrand Holding og BenCo er i selskapsregnskapet til Storebrand Livsforsikring AS nedskrevet tilsvarende. Postene er presentert netto på linjen inntekter fra investeringer i datterforetak. Aksjene i Formuesforvaltning AS er i 2. kvartal solgt og har gitt en gevinst på NOK 118 millioner kroner i selskapsregnskapet.

Storebrand Livsforsikring AS og Storebrand Livsforsikring konsern

- Erklæring fra styrets medlemmer og administrerende direktør

Styret og administrerende direktør har i dag behandlet og godkjent halvårsberetningen og halvårsregnskapet for Storebrand Livsforsikring AS og Storebrand Livsforsikring Konsern for 1. halvår 2017 (halvårsrapporten 2017).

Regnskapet er avlagt i overensstemmelse med kravene årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper for morselskapet og i overensstemmelse med kravene i IFRS som godkjent av EU for konsernet samt norske tilleggskrav i verdipapirhandelloven.

Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning er halvårsregnskapet for 2017 utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets eiendeler, gjeld og finansielle stilling og resultat som helhet per 30. juni 2017. Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning gir halvårsberetningen en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på halvårsregnskapet. Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning gir også beskrivelsen av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode, samt beskrivelsen av nærstående vesentlige transaksjoner, en rettviseende oversikt.

Lysaker, 12. juli 2017
Styret i Storebrand Livsforsikring AS

Odd Arild Grefstad
styrets leder

Hans Henrik Klouman

Vibeke Hammer Madsen

Peik Norenberg

Jan Otto Risebrobakken

Bodil Cathrine Valvik

Sigurd Nilsen Ribu

Geir Holmgren
administrerende direktør

Finansiell kalender 2017

13. juli	Resultat 2. kvartal 2017
25. oktober	Resultat 3. kvartal 2017
Februar 2018	Resultat 4. kvartal 2017

Investor Relations kontakter

Kjetil Ramberg Krøkje	Head of IR	kjetil.r.krokje@storebrand.no	+47 9341 2155
Lars Løddesøl	CFO	lars.loddesol@storebrand.no	+47 2231 5624

Storebrand Livsforsikring AS
Professor Kohts vei 9
Postboks 500, 1327 Lysaker
Telefon 08880

storebrand.no